

Lokalt samarbejde for at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed

2010-målet er et globalt mål for naturbeskyttelse. Målsætningen er at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed inden udgangen af år 2010.

For at 2010-målet skal nås kræver det, at alle sektorer i samfundet bidrager. Kommunerne spiller en central rolle, da de er den myndighed, der er ansvarlig for arealanvendelsen og naturbeskyttelse og derved forvalter størstedelen af den biologiske mangfoldighed. Kommunerne er også den naturlige arena for at mobilisere og engagere befolkningen.

I et nordisk projekt blev et netværk af Nordiske kommuner etableret i 2006. Formålet var at udføre specifikke projekter relevante for 2010-målet. Intentionen med netværket, er at skabe et forum, hvor de lokale myndigheder kan lære af hinandens erfaringer, og at vise nødvendigheden af lokale initiativer for at nå 2010-målet. Netværket består på nuværende tidspunkt af 14 kommuner. Kommunernes projekter inkluderer alt fra naturgenopretning, naturbeskyttelse, brugen af kommuneplaner som værktøj, over bekæmpelse af invasive arter, til bevarelse af arter via naturforvaltning. Centralt for de fleste projekter er formidling og lokal deltagelse.

For at nå 2010-målet forpligter kommunerne i netværket sig til at gennemføre konkrete projekter relevante for 2010-målet. Kommunerne skal også rapportere om deres projekter før udgangen af 2009 og formidle deres viden på en hjemmeside. De kan også underskrive 2010 deklARATIONEN.

I **Hammerfest kommune** er kunstige rev blevet etableret for at genoprette ødelagte marine habitater. Revene består af rør, der er lavet af genbrugt plastic sat på betoncylindere. Konstruktionen fungerer som skjul for fiskeyngel og giver bedre levebetingelser for tang. Formålet er at etablere en erstatningsbiotop for tangskoven, der er kraftigt græsset ned af søpindsvin.

I **Stjørdal kommune** vil man igennem planlægningen af arealanvendelsen tilgode den biologiske mangfoldighed. Især strandområder, der fungerer som rasteplasser for vade- og andefugle, skal sikres. Kommunen støtter den lokale forening "Færbøgda i lag", der opretholder interessen for traditionel høslet. Traditionelt høslet er en skånsom pleje af de åbne naturtyper, der forhindrer, at de gror til. Engene i Stjørdal har mange plantearter deriblandt liden klokke, hvid okseøj, vellugtende gulaks og mere sjældne planter såsom hjertegræs og skov-gøgelilje.

I **Trondheim kommune** arbejder man for at vandløb nær af byens centrum skal opnå en god økologisk tilstand. Bækken, der løber gennem Ila bydelen, er genåbnet, vandet er rensat og ørred og bunddyr trives der igen. Trondheim er en kommune rig på dyreliv, men livsbetingelserne for mange arter trues af fragmentering. Tjuren bliver anvendt som en indikator art for den ønskelige tilstand i skoven i Bymarkaområdet. I Lian-Solem-området vil systematisk naturforvaltning sikre området som værdifuldt kulturlandskab.

I **Örebro kommune** er en tidligere losseplads og en oliehavn blevet bygget om til et naturreservat og et søområde. Flere fuglearter er siden da blevet observeret der. Det restaurerede område er på 600 hektar og er til stor glæde for både gæster og byens beboere.

Kort over kommunerne, der deltager i projektet.

Traditionelt høslet på en af de artsrige enge i Stjørdal. Foto: Ingvild Kalland.

I **Hedensted kommune** vil man sikre et bæredygtigt skovbrug ved at certificere skovene ved Vejle fjord. Derudover bliver Skjold Å genoprettet og herved gendannes der et vådområde på 85 hektar og en ny sø på 25 hektar. Mere varierede fysiske forhold i Skjold Å vil have positive effekter for havørreden, vandsæker, og vade- og andefugle i vandløbet. Hedensted har også påbegyndt afgræsning af de åbne naturtyper for at sikre botanisk værdifulde områder.

I **Herning kommune** er man i gang med at udforme en naturpolitik som skal sikre eksisterende naturværdier og skabe større sammenhængende naturområder. En handlingsplan for laks i Skjern å-systemet forbedrer levevilkårene for flere fiskearter. Her er laksen en god indikatorart, da den stiller høje krav til miljøet. Herning har også tiltag mod klimaforandringer højt på dagsordenen, da klimaforandringer også er en trussel mod den biologiske mangfoldighed. Kommunen har startet flere energibesparende projekter.

I **Holstebro kommune** er 55 vandhuller oprettet eller oprenset for at skabe gode levevilkår for stor vandsalamander, spidssnudet frø, løgfrø og strandtudse. Herudover er græsning blevet genoptaget for bedre at beskytte de åbne naturtyper ved at sikre de lyselskende planters fremgang og et rigt insekt- og fugleliv. Desuden fjerner Holstebro kommune dæmninger i Råsted Lilleå, hvilket vil sikre fri faunapassage og give et markant løft til en række laksefisk, lampretter og anden vandløbsfauna.

I **Kolding kommune** forbedres vandforholdene i lobeliesøen Skærsø. I søen vokser der tvepibet lobelie, bransenføde og strandbo, som alle kun trives i klart og næringsfattigt vand. De fysiske forhold i Åkær Å forbedres ved genslyngning af åen og ved udlægning af sten og grus på en 17 km lang strækning. Vådområdet i oplandet til Åkær Å genoprettes også.

Nes og Runavik kommune er centrale områder med voksende befolkning på Færøerne. Trafik i området omkring Toftavatn sø vil blive begrænset for at beskytte lyngområder og fuglelivet. Naturformidling er centralt i projektet.

I **Borgå kommune** bliver en national bypark grundlagt. Parken indeholder en stor variation af naturtyper og værdifuldt kulturmiljø. Marens Eng, en gammel græsgang, er et af de vigtigste områder i den planlagte bypark. Skovrydning og græsning skal forhindre området i at vokse til igen.

Vanda kommune har en lang tradition for naturbeskyttelse, og 6 % af kommunens total areal er fredet. Udover de fredede områder findes også såkaldte LUO-områder. Det er områder, som er særligt værdifulde for den biologiske mangfoldighed på det lokale plan. Her kræves en særlig forvaltning for at bevare naturens mangfoldighed.

I **Akureyri kommune** bekæmpes invasive arter på øen Hrisey. Vild kørvel, lupin og kvan dækker i dag 11-13 % af øen. For at genskabe det karakteristiske lyngområde sås frø fra den islandske flora. En gammel losseplads på 30 hektar kommer også til at passe naturligt ind i landskabet som følge af tiltaget. Ved Naustaborgir restaureres også et vådområde til fordel for fuglelivet.

I **Alftanes kommune** forbedres fuglenes leveområder ved at genoprette vådområder ved søerne Kasthúsatjörn og Þvottatjörn. Et ubebygget område rundt om præsidentboligen bidrager til at styrke sammenhængen af disse to områder.

Skolebørn hjælper til med at beskytte den biologiske mangfoldighed ved at kaste sten i Åkær Å i Kolding kommune. Stenene vil give bedre gydeforhold for fisk og flere leve- og skjulesteder for insekterne i vandløbene. Foto: Kaare Manniche Ebert.

Det nordiske projekt viser vigtigheden af naturbeskyttelse på lokalt plan og af kommunen som myndighed for planlægning og naturbeskyttelse. Alle de lokale projekter beskrevet her demonstrerer, at lokale tiltag for at bevare biodiversiteten er værdifulde.

Projektet slutter i 2010. Afrapporteringen skal påpege nødvendigheden af lokale tiltag for at nå 2010-målet. Resultaterne kan motivere andre nordiske kommuner til at gøre en indsats i lokalt arbejde for den biologiske mangfoldighed. Alle de deltagende kommuner fortsætter naturligvis deres arbejde med at tage vare på biodiversiteten også efter 2010. Langsigtet opfølgning i de deltagende kommuner har også været på tale.

Projektets hjemmeside findes på Norges **Direktoratet for naturforvaltning**:
www.dirnat.no/2010-malet